

SXEDIO.53V

3.6.1923: Η ΤΡΙΤΗ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ (Τ Μέρους) ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΝΑ ΕΠΙΜΕΝΕΙ ΣΕ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΝΑ ΑΠΟΣΤΕΙΛΕΙ ΤΟΝ ΣΠΥΡΟ ΑΡΑΟΥΖΟ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΔΩΣΕΙ ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΣΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΑΠΟΙΚΙΩΝ

Στην Ιερά Αρχιεπισκοπή πραγματοποιείται στις **3 Ιουνίου 1923** η Τρίτη Παγκύπρια Εθνοσυνέλευση για επισκόπηση του αγώνα για την Ένωση και καθορισμό πορείας δράσης.

Η συνέλευση γίνεται μέσα σε θυελλώδη ατμόσφαιρα.

Ακολουθεί η συζήτηση του ψηφίσματος.

Ν. ΛΑΝΙΤΗΣ: Παρακαλώ να αναγνωστεί το ψήφισμα.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΙΤΙΟΥ: Διαβάζει την πρώτη παράγραφο για την Ένωση η οποία γίνεται αποδεκτή ομόφωνα και με εκδηλώσεις ενθουσιασμού. Υστερα διαβάζει τη δεύτερη παράγραφο για πολιτικές ελευθερίες.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Ενίσταμαι στη αποδοχή της παραγράφου αυτής. Δεν κάναμε ό,τι έπρεπε. Σέβομαι τη γνώμη του κ. Θεοδότου σύμφωνα με την οποία επιδίωξη των πολιτικών ελευθεριών είναι μέσο προς επιτυχία του σκοπού. Αλλά δεν πείστηκα, ότι είχαμε το δικαίωμα να αλλάξουμε την κατεύθυνση του αγώνα, Ένωση και μόνο Ένωση διαταχθήκαμε να επιδιώκουμεν καμμιά δε συνδιαλλαγή να μη δεχθούμε. Πιθανόν να πλανώμαι, αλλά φρονώ ότι η αλλαγή της κατεύθυνσης της πολιτικής μας έβλαψε. Η βρετανική αυτοκρατορία λαμβάνει υπόψη τα έργα, αλλά περιφρονεί τους κενούς λόγους χωρίς τα ανάλογα έργα. Η εθνική συμφορά δεν επέτρεπε να φανούμε τόσο άστοργα τέκνα.

Εφ' όσον η Ελλάδα ευτυχούσε να προχωρεί ο στρατός της είμαστε πιστοί. Όταν ατύχησε, έπρεπε να ολιγοψυχήσουμε; Επειτα ποιος γνωρίζει πόσα χρόνια,

5, 10, 50, 100 χρειάζονται για να επιτύχουμε τις πολιτικές ελευθερίες. Το δένδρο δεν αναπτύσσεται για μας. Θα χρειασθούν **15-20** χρόνια για να αποδώσει τους καρπούς. Δεν ήταν λοιπόν λόγος σοβαρός να λοξοδρομήσουμε.

Σ. ΑΡΑΟΥΖΟΣ: Δεν παύουμε και τα έργα.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Το πρώτο καίριο πλήγμα κατά του ενωτικού μας αγώνα ήταν αυτή η λοξοδρόμηση. Όταν καταρτίστηκε το Εθνικό Συμβούλιο, η Κυβέρνηση μας έλαβε υπό σπουδαία έποψη. Ψιθυρίζοταν ότι θα μας δίδονταν ελευθερίες, Κυβερνητικοί υπάλληλοι έλεγαν σε μερικά μέλη του Συμβουλίου ότι θα δίδονταν ευρύτερες πολιτικές ελευθερίες, αρκεί να τις ζητήσουμε πρώτα εμείς.

ΣΕΒΕΡΗΣ: Λέγει μερικά πράγματα.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Πρέπει να ζητά κάποιος το Μέγισιμου για να πάρει το Μίνιμουμ. Παντού αυτό συμβαίνει. Οι Επτανήσιοι είχαν Βουλή με παμφηφία, αλλά απέρριψαν τις προσφερθείσες ελευθερίες. Και δεν έπαυαν να ζητούν την Ένωση.

ΦΩΝΕΣ: Εμείς επαύσαμε να ζητούμε την Ένωση;

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Όταν στάληκε η πρώτη αποδοκιμαστική απάντηση του υπουργού, εξεγέρθηκε η συνείδηση μας. Μας έπρεπε τέτοια απάντηση για να εξεγερθούμε. Υποστηρίζω ότι δεν είμαστε πολιτικά ώριμοι, αφού τόσο εύκολα λιποψυχούμε. Να στρέψουμε την προσοχή μας προς το λαό και να τον διαπαιδαγωγήσουμε. Οι Ιρλανδοί έδειξαν πως εργάζονται τις βόμβες. Μόλις εξορίζονταν οι αρχηγοί τους βρίσκονταν άλλοι αρχηγοί.

Μ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ: Δεν μας εξορίζουν.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Να ποδηγετήσουμε το λαό.

ΗΡ. ΦΥΛΑΚΤΟΥ: Ο κ. Νεοπτόλεμος ήλθε στη Μόρφου κατά τις εκλογές για να μιλήσει στο λαό. Γιατί δεν μίλησε;

Ν. ΠΑΣΧΑΛΗΣ: Εκμα εκείνο για το οποίο πήγα.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Αφήνουμε το λαό έρμαιο της ξένης προπαγάνδας. Στο Αρχιεπισκοπικό ζήτημα οι ηγέτες

βγήκαν σε περιοδεία και εργάζονταν για το κόμμα.

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΚΥΚΚΟΥ: Οι ηγέτες εργάστηκαν.

Χ. ΜΑΡΑΘΕΥΤΗΣ: Με λόγια.

ΦΩΝΕΣ: Στα χωριά μας δεν ήλθε κανένας.

Μ. ΝΙΚΛΛΑΙΔΗΣ: Αγώνα κάμνει ο λαός όχι οι ηγέτες (φωνές).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Θα ενισχυθεί ο λαός.

Μ. ΠΑΦΟΥ: Συμβουλεύει ησυχία.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Και αν μας προσφέρουν τις πολιτικές ελευθερίες δεν πρέπει να τις πάρουμε. Δεν φαντάζομαι ότι οι Βρετανοί θα δώσουν ελευθερίες. Και αν δώσουν μερικές δικαστικές θέσεις, το βέτο θα το έχει η Κυβέρνηση.

ΘΕΟΔΟΤΟΥ: Παρατηρεί ότι κακώς γίνεται χρήση της λέξης λοξοδρόμηση ή παρέκκληση, διότι δεν παρεκκλίναμε.

ΑΛΕΚΟΣ ΖΗΝΩΝ: Η λιποψυχία του λαού ανάγκασε το Εθνικό Συμβούλιο να παρεκκλίνει.

ΦΩΝΕΣ: Όχι, όχι.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Από τη δική μας λιποψυχία.

ΑΡΑΟΥΖΟΣ: Οι εθνικές προτάσεις πρέπει να ομολογήσουμε ότι έφεραν κάποια νάρκωση.

Επειτα η οικονομική κρίση μόρφωσε την ελπίδα ότι με τη συνεργασία με την Κυβέρνηση θα συμβαδίση η βελτίωση.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: (συνεχίζει με τον ίδιο τόνο).

ΑΡΑΟΥΖΟΣ: Στο εξωτερικό οι Κύπριοι έχουν πολλή υπολήψη από την επιμονή τους στον αγώνα. Σε αυτή την Αγγλία, Αγγλοι διανοούμενοι αναγνωρίζουν τα δίκαια των Κυπρίων.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Τόσο το καλύτερο. Δραστηριότερο λοιπόν, ας εργασθούμε.

ΑΡΑΟΥΖΟΣ: Για 35 χρόνια δεν κωλυσιεργήσαμε και όμως ουδέποτε παύσαμε ή θα παύσουμε να ζητούμε την Ένωση. Μετά τον μέγα πόλεμο, λόγω της διακήρυξης από την Αγγλία του δόγματος της ελευθερίας των λαών και του αυτοκαθορισμού τους ήταν εύκαιρη η στιγμή να καταλίπουμε κάθε απαίτηση και να ζητήσουμε

αποκλειστικά την Ένωση.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ: Καταλήξετε, Πανιερώτατε, σε μια πρόταση.

ΑΡΑΟΥΖΟΣ: Με συγκινεί η ομιλία σας πράγματι, αλλά πρέπει να καταλήξουμε.

Μ. ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ: Τι πρότεινε ο Άγιος Κερύνειας, το οποίο δεν εκτελέστηκε;

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ (Εξκολουθεί).

Μ. ΠΑΦΟΥ: Ουδέποτε επιδείξατε τρόπο ενεργείας. Πείτε μας ποιον ήτο το αποτέλεσμα των ενεργειών σας στην επαρχία σας.

Χ. ΜΑΡΑΘΕΥΤΗΣ και άλλοι φωνάζουν αποδοκιμαστικά.

(Προκαλούνται φωνές και θόρυβοι).

Μ. ΠΑΦΟΥ: Λέγει ότι ο Άγιος Κερήνειας έφερε εγκάθετους για να φωνάζουν.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Διαμαρτύρεται έντονα για τους λόγους αυτούς και ζητεί να ανακαλέσει ο Άγιος Πάσφου τους λόγους του.

Μ. ΠΑΦΟΥ: Για χάρη της επαναφοράς της ησυχίας ζητώ συγγνώμη.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Να απορρίψουμε τις ελευθερίες. **500** υπάλληλοι δεν έχουν σήμερα καμιά φωνή. Ο μακαρίτης δικαστής Ευθυμιάδης λαμβάνοντας μέρος σε κάποια ευεργετική παράταση, επιτιμήθηκε για τούτο από την Κυβέρνηση. Κυβερνητικοί υπάλληλοι στην Κερύνεια παρακάλεσαν να μη καταβάλουν εράνους για να αποφύγουν ενοχλησεις.

Ν. ΛΑΝΙΤΗΣ: Πολιτικές μεταβολές ζητούμε, διοικητικές μεταβολές δεν θέλουμε.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Δεν θα δώσει ποτέ η Κυβέρνηση. Προτείνει να μη δεχθεί κανένας, να γίνει μουκτάτης. Αγροφύλακας να μη δεχθεί διορισμό κανένας Έλληνας. Οι δάσκαλοι να απορρίψουν το νέο νόμο, αν ψηφισθεί.

ΑΡΑΟΥΖΟΣ: Αδύνατο να περιορίσουμε τόσο πλήθος. Δεν διαθέτουμε τα μέσα.

Μ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: Οι δάσκαλοι να μη δεχθούν διορισμό. άλλως να αφήσουμε τον αγώνα.

ΘΕΟΔΟΤΟΥ: Δεν εγκαταλείψαμε την Ένωση. Θα την επιδιώξουμε με τις ευρύτερες πολιτικές ελευθερίες. Αν λάβουμε την αυτοδιοίκηση θα είναι η Κύπρος δεμένη μόνο με ένα μήνα.

ΦΩΝΕΣ: Αν δεν κατορθώσουμε να τις πάρουμε;

ΘΕΟΔΟΤΟΥ: Δώστε σεις την απάντηση. Να αγωνιστούμε. Νομίζετε ότι είναι εύκολο να λέγουμε λόγια, τα οποία ηχούν καλά. Ο λαός έχει ανάγκη των μουκταρών. Η προηγούμενη συνέλευση επέτρεψε να έρχεται σε επαφή με την Κυβέρνηση ο λαός για τις υποθέσεις του. Όταν εμείς εξαρθρώσουμε το πολίτευμα, δεν θα πει ο λαός το είπε το Εθνικό Συμβούλιο. Χωρίς μουκτάρη η διοίκηση δεν θα προχωρήσει απρόσκοπτα. Ο,τι εφαρμόστηκε αλλού δεν μπορεί να εφαρμοσθεί και στην Κύπρο.

ΑΡΑΟΥΖΟΣ: Να τεθεί σε ψηφοφορία.

Σ. ΜΥΡΙΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Παρακαλεί τον Π. Μ. Κερύνειας και τον κ. Ι. Μυριάνη που υποστηρίζει τη γνώμη του να αποσύρουν την ένσταση τους. Αλλά αυτοί επιμένουν. Άλλοι προτείνουν συγχώνευση της παραγράφου μετά την πρώτη με τροποποίηση έτσι της Παγκύπριας συνέλευσης διαδηλώνει τον αναλλοίωτο πόθο της Ένωσης της Κύπρου με τη Μητέρα Ελλάδα και αναθέτει στο Συμβούλιο την επιδίωξη της Ένωσης με κάθε νόμιμο και θεμικό μέσο και με τις πολιτικές ελευθερίες. Αλλά και πάλι οι ενιστάμενοι δεν ικανοποιούνται. Αλλά για να χωρήσει απροσκόπτως το έργο της συνέλευσης ο Π. Μ. Κερύνειας δηλώνει ότι δεν θα εξακολουθήσει. Αλλά επειδή και πάλι συνεχίζεται η άτακτη συζήτηση και γίνεται θόρυβος ο Π. Μ. Πάφου προτείνει ψηφοφορία για να φέρει την ευθύνη η συνέλευση.

Ορίζεται να χωρήσουν προς το δεξιό μέρος οι υπέρ των δυο παραγράφων ως έχουν, στο αριστερό δε οι υπέρ της γνώμης του Αγίου Κερύνειας. Η μεγάλη πλειονότητα ταχθηκε τότε υπέρ των παραγράφων αμετάβλητων.

Μ. ΚΙΤΙΟΥ: Εξακολουθεί την αναγνώριση του ψηφίσματος τροποποίο γίνεται αποδεκτό ομόφωνα.

ΑΡΑΟΥΖΟΣ: Στην πρόταση για αποστολή του κ. Αραούζου στο Λονδίνο για να επιδώσει αυτοπροσώπως το ψήφισμα στον εν. Υπουργό ευχαριστεί θερμώς, λέγει δε ότι μεταβαίνει χάρη της υγείας του και ελπίζει ότι θα επιστρέψει η υγεία του, όπως εκτελέσει την αποστολή του. Έχοντας οδηγό την μακρά πείρα του θα την χρησιμοποιήσει κατά τον καταλληλότερο τρόπο. Θα κρατεί δε ενήμερον τον Μ. Αρχιεπίσκοπο και το Εθνικό Συμβούλιο.

Στην πρόταση για αποδοκιμασία των 7 βουλευτών εκδηλώνεται ζηωρότατα η αποδοχή και εφαρμογή της αποδοκιμασίας.

Στην πρόταση για την Παιδεία ο κ. Χ. Παπαδόπουλος, πρόεδρος του Παγκυπρίου Διδασκαλικού Συνδέσμου διαβάζει τις ακόλουθες αποφάσεις που λήφθηκαν σε συνεδρία υπό την Επιτροπή του Π.Δ.Σ. κατά την οποίαν αντιπροσπεύονται οι επαρχιακοί διδασκαλικοί σύνδεσμοι Αμμοχώστου και Λεμεσού με τους Προέδρους τους:

α) Να σταλεί τηλεγραφικώς διαμαρτυρία στον υπουργό των Αποικιών, ειδικά για το εκπαιδευτικό.

β). Να παρακληθεί η Ι. Σύνοδος της Κύπρου να μεταβεί σε σώμα στον Μ. Αρμοστή και να προσπαθήσει να μεταπεισει την Κυβέρνηση να αναβάλει σε ευθετότερο χρόνο την επιψήφιση του νομοσχεδίου.

γ). Σε περίπτωση, που παρά απόκάθε προσδοκία, ψηφισθεί το Κυβερνητικό Νομοσχέδιο, έχουμε την πεποίθηση, ότι οι διδάσκαλοι θα φανούν αντάξιοι των προσδοκιών του λαού και των εθνικών περιστάσεων προς διατήρηση της ανεξαρτησίας της Παιδείας και θα αναλάβουν το μερίδιο των θυσιών που τους αναλογεί, εάν Εκκλησία, ηγέτες και κοινότητες τους υποστηρίξουν στον αγώνα.

Μιλούν τότε έντονα οι κ.κ. Χ. Μαραθεύτης και Σ. Γεωργιάδης που τονίζουν τη μεγάλη σημασία της ανεξαρτησίας της Παιδείας, ζητουν δε να συγκαλέσει ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Παγκύπρια Συνέλευση των Διδασκάλων ή οι Π. Μητροπολίτες συνελεύσεις κατά επαρχίες.

Μετά από κάποια σύσκεψη γίνεται παραδεκτό από την Παγκύπρια Συνελευση όπως η Ι. Σύνοδος ως ανωτάτη ιθύνουσα εκκλησιαστική αρχή, μεταβεί για το όλως εξαιρετικής σημασίας της Παιδείας, εν σώματι προς την Α. Εξοχότητα για τον ρηθέντα σκοπό. Ορίστηκε δε προσύσκεψη στην Αρχιεπισκοπή της Ι. Συνόδου με τους παρατυχώντες στη Λευκωσία δασκάλους στις 10 π.μ.την επαύριο Δευτέρα.

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

Υστερα ο Μητροπολίτης Κιτίου προτείνει από μέρους του Εθνικού Συμβουλίου τροποποίηση του άρθρου του Καταστατικού.

Για απαρτία, ορίζεται ότι θα γίνεται απαρτία αν παρίστανται μόνο το ένα τρίτο.

Επίσης για το άρθρο που ορίζει για παρόντα μέλη σε συνεδρία κατά την οποία θα δικαιούται το Εθνικό Συμβούλιο να συγκαλεί Γενική Συνέλευση ορίζεται το ένα τρίτο της ολομέλειας του Συμβουλίου.

Τελικά ο κ. Γ. Χαζηπαύλου προτείνει να προστεθεί στο Καταστατικό άρθρο που να ορίζει τη διαίρεση της Κύπρου σε 45 ζώνες, μια για κάθε ένα από τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου προς διενέργεια και διαφώτιση του λαού. Η πρόταση εγκρίνεται όπως οι ζώνες είναι 40 και προτίενεται όπως αναγραφεί στα πρακτικά η σύσταση.

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΕΝΙΖΕΛΟ

Ο Ν. Κλ. Λανίτης πρότεινε ψήφισμα όπως ανατεθεί στον Ελευθέριο Βενιζέλο να αντιπροσπεύει την Κύπρο, που έγινε αποδεκτό με μια φωνή.

Στη συνέχεια ο Μητροπολίτης Πάφου κήρυξε εκ μέρους του Αρχιεπισκόπου τη λήξη των εργασιών της Συνέλευσης και ακολούθησε ο Εθνικός Ύμνος

Στη συνέλευση εγκρίθηκαν δυο ψηφίσματα, ένα προς τον Βενιζέλο και ένα για την πορεία του αγώνα του Κυπριακού λαού.

Το ψήφισμα προς τον Βενιζέλο με το οποίο οι Κύπριοι τον εξουσιοδοτούσαν για δεύτερη φορά να χειρισθεί το κυπριακό πρόβλημα έχει ως εξής:

"Η Γ. Εθνική των Κυπρίων Συνέλευσις αποτελεσθείσα εξ αντιπροσώπων εξ απάσης της νήσου, συνελθούσα εν Λευκωσία σήμερον **3ην Ιουνίου 1923** εν τω Μεγάρω του Παγκυπρίου Γυμνασίου, ψηφίζει:

Παρακαλεί ομοφώνως τον κ. Ελευθέριον Βενιζέλον να αποδεχθή την παρά τη Αγγλική Κυβερνήσει συνηγορίαν των εθνικών πόθων και των αξιώσεων του Κυπριακού λαού".

(Μεταγλώττιση)

"Η Γ. Εθνική Συνέλευση των κυπρίων που αποτελέστηκε από αντιπροσώπους από όλη τη νήσο, αφού συνήλθε στη Λευκωσία σήμερα **3 Ιουνίου 1923** στο Μέγαρο του Παγκυπρίου Γυμνασίου, ψηφίζει:

Παρακαλεί ομόφωνα τον κ. Ελευθέριο Βενιζέλο να αποδεχθεί τη συνηγορία των εθνικών πόθων και των αξιώσεων του Κυπριακού λαού στην Αγγλική Κυβέρνηση".

Το ψήφισμα για τον αγώνα του Κυπριακού λαού έχει ως εξής:

"Η Γ. Εθνική των Κυπρίων Συνέλευσις αποτελεσθείσα εξ αντιπροσώπων εξ απάσης της νήσου, συνελθούσα εν Λευκωσία σήμερον **3ην Ιουνίου 1923** εν τω Μεγάρω του Παγκυπρίου Γυμνασίου, ψηφίζει:

1. Ο Ελληνικός λαός της νήσου εμμένει ομόφρονος και ακλόνητος εις την δικαίαν αυτού αξίωσιν να ενωθή μετά της μητρός αυτού Ελλάδος.

2. Μέχρι της διά της εθνικής αυτού αποκαταστάσεως τελικής λύσεως του Κυπριακού ζητήματος, αξιοί την παραχώρησιν εις τον τόπον πολιτεύματος εξασφαλίζοντος εις τον λαόν πραγματικήν συμμετοχήν εις τας ευθύνας της

διακυβερνήσεως της νήσου, συμφώνως προς τα υπό ημερομηνίας **3/16** Δεκεμβρίου **1922**, **8/22** Ιανουαρίου **1923** και **9/23** Μαρτίου **1923**, υπομνήματα του Εθνικού Συμβουλίου της νήσου προς την Α.Μ. τον Αρχιεπίσκοπον, καθ' ην η Κύπρος δεν προήχθη εισέτι εις τοιούτον βαθμόν πολιτικής αναπτύξεως, ώστε να δικαιολογείται η παροχή μειζόνων συνταγματικών εξουσιών και διακηρύττει ότι έχων πλήρη συναίσθησιν της καταγωγής και της μορφώσεως αυτού είναι εις θέσιν να διευθύνη τα ίδια.

4. Αποδοκιμάζει και αποκηρύττει τους ανθρώπους εκείνους οίτινες παραγνωρίζοντες τα αληθή συμφέροντα του τόπου επιλοδόγησαν να συμπράξωσι μετά της Κυβερνήσεως και να καλύωσι εν μέρει τας ευθύνας αυτής, οικειοποιηθέντες διά της ψήφου των **3%** των εκλογέων αντιπροσωπευτικήν ιδιότητα του λαού ως τούτο ετέθη ήδη εις το υπό ημερομηνίαν **8** Ιανουαρίου **1923** υπόμνημα του Εθνικού Συμβουλίου προς τον εντιμότεστον επί των Αποικίων Υπουργόν.

5. Διαμαρτύρεται εντονώτατα κατά της Κυβερνήσεως της νήσου, ήτις εκμεταλλευομένη ποικιλοτρόπως την υφισταμένην πολιτειακήν κατάστασιν, καταπατεί και αυτὰς τας υπάρχουσας ανεπαρκείς ελευθερίας, ας ο Κυπριακός λαός επανειλημμένως κατεδίκασε και βαρύνει εξακολουθητικώς τον τόπον με νέας καταθληπτικής φορολογίας παρά την μαστίζουσαν αυτόν οικονομικήν κρίσιν και απελπιστικήν δυσπραγίαν, δι' ης ουδεμίαν λαμβάνει πρόνοιαν.

6. Διαμαρτύρεται κατά του αμελετήτου και εσπευσμένως γενομένου σχεδίου του περί Παιδείας νόμου καταλύοντος αρχάς και επί Τουρκοκρατίας ακόμη σεβαστά προνόμια Εκκλησιαστικών αρχών και Κοινοτήτων δι' ου χορηγούνται εις την Κυβέρνησιν δικαιώματα επεμβάσεως εις τα της Ελληνικής Παιδείας της νήσου, αναθέτει δε εις την Α.Μ. τον Αρχιεπίσκοπον την άμεσον διαβίβασιν της ειδικής ταύτης διαμαρτυρίας τηλεγραφικώς προς την Αυτού Εντιμότητα τον επί των Αποικίων Υπουργόν.

7. Ζητεί την κατάργησιν του αδίκου και ακατανοήτως εξακολουθούντος να βαρύνη τον Κυπριακόν προϋπολογισμόν λεγομένου του Τουρκικού υποτελικού φόρου.

8. Ζητεί την ίδρυσιν Γεωργικής Τραπέζης επειγόντως αναγκαίας προς άμεσον και ουσιώδη ανακούφισιν του πληθυσμού.

9. Ζητεί παρά της Κυβερνήσεως της Βρετανικής Μεγαλειότητος όπως αποστείλη εις Κύπρον ειδικήν Επιτροπήν, ήτις να αντιληφθή εκ του σύννεγγυς την οικτράν και απελπιστικήν κατάστασιν εις ην περιήλθον τα δημόσια πράγματα την οικονομικήν δυσπραγίαν του λαού και την κακοποίησιν της νήσου.

10. Αναθέτει εις την Α.Μ. τον Αρχιεπίσκοπον και το Εθνικόν Συμβούλιον όπως διά παντός νομίμου μέσου επιδίωξιν της εκπληρώσεως των δικαίων τούτων αξιώσεων και αιτημάτων του λαού.

11. Εξουσιοδοτεί τον κ. Σπύρον Ι. Αραούζον, μέλος του Εθνικού Συμβουλίου της νήσου, όπως μεταβή εις Λονδίνον ίνα δωση αυτοπροσώπως το παρόν ψηφίσμα προς την Α. Ε. τον επί των Αποικιών Υπουργόν, αναπτύξη δε εις αυτόν διά ζώσης τας υπέρ της εθνικής αυτού ελευθερίας αξιώσεις του λαού και πάσας ας διά του παρόντος ψηφίσματος διατυπουμένας αξιώσεις της Γ. ταύτης των Κυπρίων Εθνικής Συνελεύσεως.

(Μεταγλώττιση)

"Η Γ. Εθνική Συνέλευση των κυπρίων που αποτελέστηκε από αντιπροσώπους από όλη τη νήσο, αφού συνήλθε στη Λευκωσία σήμερα **3 Ιουνίου 1923** στο Μέγαρο του Παγκυπρίου Γυμνασίου, ψηφίζει:

1. Ο Ελληνικός λαός της νήσου εμμένει ομόφωνα και ακλόνητα στη δίκαιη του αξίωση να ενωθεί με τη μητέρα του Ελλάδα.

2. Μέχρι την τελική λύση του Κυπριακού ζητήματος με την εθνική του αποκατάσταση αξιώνει την παραχώρηση στον τόπο πολιτεύματος που να

εξασφαλίζει στο λαό πραγματική συμμετοχή στις ευθύνες της διακυβέρνησης της νήσου, σύμφωνα προς τα υπομνήματα υπό ημερομηνίες **3/16** Δεκεμβρίου **1922**, **8/22** Ιανουαρίου **1923** και **9/23** Μαρτίου **1923**, του Εθνικού Συμβουλίου της νήσου προς την Α.Μ. τον Αρχιεπίσκοπο, ότι η Κύπρος δεν προήχθη ακόμη σε τέτοιο βαθμό πολιτικής ανάπτυξης, ώστε να δικαιολογείται η παροχή μεγαλύτερων συνταγματικών εξουσιών και διακηρύττει ότι έχοντας πλήρη συναίσθηση της καταγωγής και της μόρφωσης του είναι σε θέση να διευθύνει τα δικά του.

4. Αποδοκιμάζει και αποκηρύττει τους ανθρώπους εκείνους οι οποίοι παραγνωρίζοντας τα αληθινά συμφέροντα του τόπου φιλοδόξησαν να συμπράξουν με την Κυβέρνηση και να εμποδίζουν μερικώς τις ευθύνες της, αφού οικειοποιήθηκαν με την ψήφο των **3%** των εκλογέων αντιπροσωπευτική ιδιότητα του λαού ως τούτο τέθηκε ήδη στο υπό ημερομηνία **8** Ιανουαρίου **1923** υπόμνημα του Εθνικού Συμβουλίου προς τον εντιμότατο Υπουργό Αποικιών.

5. Διαμαρτύρεται εντονότατα κατά της Κυβέρνησης της νήσου, η οποία εκμεταλλευόμενη ποικιλότητα την υφιστάμενη πολιτειακή κατάσταση, καταπατεί και αυτές τις υπάρχουσες ανεπαρκείς ελευθερίες, τις οποίες ο Κυπριακός λαός επανειλημμένα καταδίκασε και βαρύνει εξακολουθητικά τον τόπο με νέες καταθληπτικές φορολογίες παρά την μαστίζουσα αυτόν οικονομική κρίση και απελπιστική δυσπραγία, με την οποία καμιά πρόνοια δεν λαμβάνει.

6. Διαμαρτύρεται κατά του αμελέτητου σχεδίου που έγινε εσπευσμένα του νόμου για την Παιδεία που καταλύει αρχές και επί Τουρκοκρατίας ακόμη σεβαστά προνόμια Εκκλησιαστικών αρχών και Κοινοτήτων με τον οποίο χορηγούνται στην Κυβέρνηση δικαιώματα επέμβασης στα θέματα της Ελληνικής Παιδείας της νήσου, αναθέτει δε στην Α.Μ. τον Αρχιεπίσκοπο την άμεση διαβίβαση της ειδικής αυτής διαμαρτυρίας τηλεγραφικώς προς την Αυτού Εντιμότητα τον υπουργό των Αποικιών.

7. Ζητά την κατάργηση του αδίκου και που συνεχίζει ακατανόητα να βαρύνει τον Κυπριακό προϋπολογισμό, τον λεγόμενο Τουρκικό υποτελικό φόρο.

8. Ζητεί την ίδρυση Γεωργικής Τράπεζας επειγόντως αναγκαίας προς άμεσο και ουσιώδη ανακούφιση του πληθυσμού.

9. Ζητεί από την Κυβέρνηση της Βρετανικής Μεγαλειότητας όπως αποστείλει στην Κύπρο ειδική Επιτροπή, η οποία να αντιληφθεί εκ του σύνεγγυς την οικτρή και απελπιστική κατάσταση στην οποία περιήλθαν τα δημόσια πράγματα την οικονομική δυσπραγία του λαού και την κακοποίηση της νήσου.

10. Αναθέτει στην Α.Μ. τον Αρχιεπίσκοπο και το Εθνικό Συμβούλιο όπως με κάθε νόμιμο μέσο επιδίωξη της εκπλήρωσης των δικαιών του αξιώσεων και αιτημάτων του λαού.

11. Εξουσιοδοτεί τον κ. Σπύρο Ι. Αραούζο, μέλος του Εθνικού Συμβουλίου της νήσου, όπως μεταβεί στο Λονδίνο για να δώσει αυτοπροσώπως το παρόν ψήφισμα προς την Α. Ε. τον υπουργό Αποικιών, αναπτύξει δε σε αυτόν διά ζώσης τις αξιώσεις υπέρ της εθνικής του ελευθερίας του λαού και όλες τις διατυπούμενες αξιώσεις με το παρόν ψήφισμα της Γ. Εθνικής Συνέλευσης των Κυπρίων.